

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet/Tanszék	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	XX. SZÁZAD ELSŐ FELÉNEK IRODALMA LLM5061						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Balázs Imre József docens						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Demény Péter						
2.4 Tanulmányi év	3	2.5 Félév	5	2.6. Az értékelés módja	Vizsga	2.7 A tantárgy típusa	Kö, Sz

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	84	melyből: 3.5 előadás	56	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					9
Konzultáció					1
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	42				
3.8 A félév össz-óraszám	126				
3.9 Kreditszám	5				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	•
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	•

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> C4.2 Explicarea formelor de evoluție a literaturii materne (epoci, curente, genuri etc.) și interpretarea fenomenului literar în context istoric și cultural. Explicarea unor concepte cheie în înțelegerea literaturii materne, precum și interpretarea textului folcloric; C4.3 Relationarea textelor și contextelor diverse, operarea cu tehnicile de analiză textuală. Abordarea din diverse perspective interpretative a unui text literar precum și aplicarea conceptelor și metodelor etnologiei și antropologiei culturale în investigarea fenomenelor de cultură populară; C4.4 Interpretarea și evaluarea critică a fenomenului literar al culturii materne și al culturii populare corespunzătoare, în contexte diferite; C4.5 Formularea, în cadrul unor proiecte profesionale, a unui punct de vedere profesional, asupra fenomenului literar, pornind de la pozițiile exprimate în textele de critică și istorie literară precum și asupra textelor folclorice, pornind de la bibliografia de specialitate; C4.6 Elaborarea unui discurs oral/scriș complex, bogat lexical și sintactic, articulat precis din punct de vedere logic pe o temă de istoria literaturii materne sau folclor
Általános kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> CT1 Utilizarea componentelor domeniului limba și literatură, în deplină concordanță cu etica profesională

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> Átfogó kép kialakítása a 20. század első felének magyar irodalmáról, következetes fogalmi keretben.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> A „klasszikus modernség”, az avantgárd és az „utómodernség” fontosabb alkotóinak tárgyalása irodalomtörténeti kontextusban.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Kanonikus mozgások a 20. század magyar irodalmában <ul style="list-style-type: none"> Szegedy-Maszák Mihály: Világirodalmi távlat megteremtése. Megjelenik a Nyugat című folyóirat első száma. In: A magyar irodalom története II. Bp., Gondolat, 2007. 704–722.; Kulcsár Szabó Ernő: Az irodalmi modernség integratív történeti értelmezhetősége. In: Uő: Beszédmód és horizont. Budapest, Argumentum, 1996. 7–26.; A kettévált modernség nyomában. Uo: 27–60. Kabdebó Lóránt – Kulcsár Szabó Ernő: „De nem felelnek, úgy felelnek”. A magyar líra a húszas–harmincas évek fordulóján. Pécs, JPTE, 1992. Balázs Imre József – Kántor Lajos (szerk.): A teremtmények arca. A huszadik század legszebb magyar versei. Kvár, Komp-Press, 2002. 	előadás	
2. Ady Endre. Kezdet és folytatás. Az Ady-kép és a 20. század <ul style="list-style-type: none"> Nyugat 1909. június 1. (http://epa.oszk.hu/00000/00022/00033) 	előadás	

<ul style="list-style-type: none"> • Eisemann György: Modernitás, nyelv, szimbólum. Ady Endre: Új versek. In: A magyar irodalom története II. Bp., Gondolat, 2007. 689–703. • Makkai Sándor: Magyar fa sorsa. Kvár, Kriterion, 2003. • Boka László: Az Ady-jelenség kanonizációs stratégiái a Nyugat 1909-es Ady-számában. In: BL: A befogadás rétegei. Kvár, Komp-Press, 2004. 123–137. • Kabdebó Lóránt et alii (szerk.): Tanulmányok Ady Endréről. Bp., Anonymus, 1999. • Szegedy-Maszák Mihály: Ady és a francia szimbolizmus. In: SzMM: Irodalmi kánonok. Debrecen : Csokonai K., 1998.(Digitalizálva: http://nyitottegyetem.phil-inst.hu/lit/ady.htm) • H. Nagy Péter – Lőrincz Csongor – Palkó Gábor – Török Lajos: Ady-értelmezések. Pécs, Iskolakultúra, 2002. (http://mek.oszk.hu/01800/01883/01883.pdf) 		
<p>3. Babits Mihály (A lírikus epilógja, A gólyakalifa, Jónás könyve)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nemes Nagy Ágnes: A hegyi költő. Bp., Magvető, 1984. (digitalizálva: www.irodalmiakademia.hu, In: NNÁ: A magasság vágya) • Rába György: Babits Mihály. Bp., Gondolat, 1979. (digitalizálva: www.irodalmiakademia.hu) • Selyem Zsuzsa: Nem-jel, nem-tudás, nem-idő. A bibliai Jónás könyve és Babits Jónás könyve apofatikus hermeneutikai megközelítése. In: Valami helyet. Bp., JAK-Kijárat, 2001. vagy Kvár, Komp-Press, 2003. 	előadás	
<p>4. Kosztolányi Dezső (A szegény kisgyermek panaszai, Édes Anna, Esti Kornél, Hajnali részegség)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szegedy-Maszák Mihály: Kosztolányi nyelvszemlélete, http://users.atw.hu/negyese/egyeb/irodalomtudomany/szegedy%20maszak%20mihaly/kosztola.htm (KÖTELEZŐ!) • Tanulmányok Kosztolányi Dezsőről. Szerk. Kulcsár Szabó Ernő, Szegedy-Maszák Mihály. Bp., Anonymus, 1998. (kiemelten: Az Esti Kornél jelentésrétegei. Ugyanaz in: SzMM: „A regény, amint írja önmagát”) • Balassa Péter: Kosztolányi és a szegénység. Az Édes Anna világgképéről. In: uő: A látvány és a szavak. Bp., Magvető, 1987. http://www.diakoldal.hu/notes/67758bd917dc95c442bd760d6374142fbalassa_peter-kosztolanyi_es_a_szegenyseg.doc • Szegedy-Maszák Mihály: Kosztolányi Dezső. Kalligram, Pozsony, 2010. 	előadás	
<p>5. Kaffka Margit (Színek és évek, Hangyaboly). Nőirodalom a századelőn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zsadányi Edit: Írónők a századelőn. In: A magyar irodalom története II. Bp., Gondolat, 807–826. • Balázs Imre József: Egyásra érezni tudva-véletlen mozdulatokon át. Helikon 1999/9. (http://balazs.adatbank.transindex.ro/belso.php?k=60&p=4651) • Varga Virág – Zsávolya Zoltán (szerk.): Nő, tükör, írás. Értelmezések a 20. század első felének női irodalmáról. Ráció Kiadó, Budapest, 2009. 		
<p>6. Móricz Zsigmond (Az isten háta mögött, Míg új a szerelem)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulcsár Szabó Ernő: Beszédaktus, szerepkör, irónia. In: KSzE: Beszédmód és horizont. Bp., Argumentum, 1994. 157–185. • Benyovszky Krisztián: Nézőpontok keresztműzében. Irodalomtörténet 2003/3. 479–487. • Onder Csaba: Az újraolvasott Móricz. Nyíregyházi Főiskola Bölcsészettudományi és Művészeti Főiskolai Kar, Nyíregyháza, 2005. • Szilágyi Zsófia: Móricz Zsigmond. Kalligram, Pozsony, 2013. 	előadás	
<p>7. Karinthy Frigyes: Így írtok ti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szörényi László: Az Így írtok ti szemléleti és műfaji távlatai. In: Angyalosi Gergely (szerk.): Bíráló álmában. Tanulmányok Karinthy Frigyesről. Bp., 	előadás	

<p>Maecenas, 1992. 185–198.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reményi József Tamás – Tarján Tamás: A paródia természetéről. A mű keletkezéstörténete. Vázlat a magyar paródia százötven évéről. In: Karinthy Frigyes: Így írtok ti. Bp., Ikon, 1994. 9–11., 15–24., 213–215. • Bónus Tibor: 1912 – Megjelenik az Így írtok ti. Kortárs 2006/6. http://epa.oszk.hu/00300/00381/00106/bonus.htm • Bahtyin, Mihail: Francois Rabelais művészete, a középkor és a reneszánsz népi kultúrája. Osiris, Budapest, 2002. • Bergson, Henri: A nevetés. Budapest, Gondolat, 1994. 		
<p>8. Kassák Lajos és avantgárd kortársai: Németh Andor, Déry Tibor, Tamkó Sirató Károly</p> <ul style="list-style-type: none"> • Derék Pál: A magyar avantgárd irodalom (1935–1930) olvasókönyve. Bp., Argumentum, 1998. • Derék Pál: A vasbetontorony költői. Bp., Argumentum, 1992. • Tanulmányok Kassák Lajosról. Kabdebó Lóránt et al. szerk. Bp., Anonymus, 2000. • Derék Pál: "Latabagomár ó talatta latabagomár és finfi". Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó, 1998. 	előadás	
<p>9. József Attila (Versek. Avantgárd, tiszta költészet, humor, testpoétika)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Derék Pál: A vasbetontorony költői. Bp., Argumentum, 1992. • Bókay Antal: József Attila poétikái. Bp., Gondolat, 2004. • Németh Andor: József Attila. Kolozsvár, Polis, 2005. • Kabdebó L., Kulcsár Szabó E., Kulcsár-Szabó Z., Menyhért A.(szerk.): Tanulmányok József Attiláról, Anonymus, Budapest, 2001. • Kántor Lajos (szerk.): Ha eljőnnél... József Attila és a Korunk 1929–2005. Kvár, Komp-Press, 2005. • Cseke Ákos – Tverdota György: A tisztaság könyve. Universitas, Bp., 2009. 	előadás	
<p>10. Szabó Lőrinc (Te meg a világ, Tücsökzene); Radnóti Miklós (Ikrek hava, Tajtékos ég)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kabdebó Lóránt: Költészetbeli paradigmaváltás a húszas évek második felében. In: Tanulmányok Szabó Lőrincről. Kabdebó Lóránt–Menyhért Anna szerk. Bp., Anonymus, 1997. 18–45. • Kulcsár-Szabó Zoltán: Különbség – másként. Szabó Lőrinc: Az Egy álmai. In: Tanulmányok Szabó Lőrincről. Kabdebó Lóránt–Menyhért Anna szerk. Bp., Anonymus, 1997. 178–187. • Kulcsár-Szabó Zoltán: Utak az avantgárdból. Alföld 2000/11. 43–60. (http://epa.oszk.hu/00000/00002/00056/kulcsar11.html) • Lászlóffy Aladár: Szabó Lőrinc. Kvár, Polis, 2005. • Pomogáts Béla: Radnóti Miklós. Bp., Gondolat, 1977. • Szegedy-Maszák Mihály: Radnóti Miklós és a holocaust irodalma. In: Uő: Irodalmi kánonok. Debrecen, Csokonai Kiadó, 1998. (digitalizált változata: http://real-j.mtak.hu/1466/1/LITERATURA_1996.pdf) • Ferencz Győző: Trauma és költészet: a nyelvi önmegalkotás folyamata. In: A magyar irodalom története III. 428–437. 	előadás	
<p>11. Lázasadás, konformizálódás, metafikció. Márai Sándor: Egy polgár vallomásai; Szerb Antal (A Pendragon-legenda, Utas és holdvilág)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szávai János: Márai Sándor. In: Uő: Magyar emlékirók. Bp., Szépirodalmi, 1988. 160–171. • Rónay László: Márai Sándor. Bp., Akadémiai, 2005. 171–197. • Fischer Alajos – Sarusi Kiss Béla: A megcsonkított vallomás. Márai Sándor Egy polgár vallomásainak pere. Itk 2003/4–5. 545–580. http://epa.oszk.hu/00000/00001/00013/fischskb.htm. • Tört pácák II. Szerk. Wágner Tibor. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000. • Poszler György: Szerb Antal. Bp., Akadémiai, 1973. 	előadás	

<ul style="list-style-type: none"> Bárczi Zsófia: Álcázott szöveg. Műfaji játékok Szerb Antal A Pendragon legenda című regényében. Literatura 2002/3. Szerb Antal: A rózsakeresztesek. In: Sz.A.: A varázsló eltöri pálcáját. Bp., Magvető, 1969. (http://www.kfki.hu/chemonet/hun/olvaso/histchem/alkem/szerb.html) 		
12. Tamási Áron (Ábel, Jégtörő Mátyás). Regionális olvasatlehetőségek. <ul style="list-style-type: none"> Bertha Zoltán: Sorstükör. Felsőmagyarország, Miskolc, 2001. Zeng a magosság. In: memoriam Tamási Áron. Nap, Bp., 1997. Sipos Lajos: Tamási Áron. Elektra, Bp., 2006. 	előadás	
13. Fordítások, átírások: Faludy, Karinthy, Villon és Micimackó. <ul style="list-style-type: none"> Fried István: A Faludy-jelenség. Tiszatáj 1995/9. 51–66. (http://www.lib.jgytf.u-szeged.hu/folyoiratok/tiszataj/95-09/fried.pdf) Papp Attila Zsolt: Faludy legnagyobb kalandja: az átköltött Villon. Korunk 2005/3. (https://epa.oszk.hu/00400/00458/00099/2005honap3cikk924.htm) Kappanyos András: Micimackó, vagy az adaptáció diadala. Alföld 2007/6. 52-69. 	előadás	
14. Ponyva, metaponyva és az intézményi háttér. Rejtő Jenő, Déry Tibor, Németh Andor ponyvatörténetei. <ul style="list-style-type: none"> Veres András: A ponyva klasszikusa. In: A magyar irodalom történetei III. Bp., Gondolat, 2007. 381–389. Sántha Attila: Fejenállva, srégen balra be. Rejtő Jenő világparódiája. Bárka 2003/5. 87–94. (http://www.barkaonline.hu/archivum/barka_200305.pdf) Veres András: Kalandorok játékos vállalkozása. Koestler és Németh „nagyvárosi” történetei. Európai Kulturális Füzetek 16. (http://www.c3.hu/~eufuzetek/index_16.php?nagya=16/16_Veres.html) Az ellopott tragédia: Rejtő Jenő-émlékkötet. Szerk. Thuróczy Gergely. Petőfi Irodalmi Múzeum – Infopoly Alapítvány, Budapest, 2015. 	előadás	
Könyvészet <ul style="list-style-type: none"> Szegedy-Maszák Mihály: Világirodalmi távlat megteremtése. Megjelenik a Nyugat című folyóirat első száma. In: A magyar irodalom történetei II. Bp., Gondolat, 2007. 704–722. Eisemann György: Modernitás, nyelv, szimbólum. Ady Endre: Új versek. In: A magyar irodalom történetei II. Bp., Gondolat, 2007. 689–703. Nemes Nagy Ágnes: A hegyi költő. Bp., Magvető, 1984. (digitalizálva: www.irodalmiakademia.hu , In: NNÁ: A magasság vágya) Szegedy-Maszák Mihály: Kosztolányi nyelvszemlélete, http://users.atw.hu/negyesi/egyeb/irodalomtudomany/szegedy%20maszak%20mihaly/kosztola.htm 		
8.2 Szeminárium / 20. századi magyar irodalom	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
I. Szemináriumi témák 1. KRÚDY GYULA Kötelező olvasmányok: <ul style="list-style-type: none"> Krúdy Gyula: Szindbád. http://mek.oszk.hu/00700/00760/html/. Gintli Tibor: A Szindbád éjszakája és az Ezeregyéjszaka Szindbád-történetei. 	Bemutató, párbeszéd	

http://www.irodalomismeret.hu/files/2013_3/gintli_tibor.pdf.

2. KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

Kötelező olvasmányok:

- Kosztolányi Dezső: *Pacsirta*.
- Olasz Sándor: A regényíró Kosztolányi. = Uő.: *A regény metamorfózisa a 20. század első felének magyar irodalmában*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1997. 50–63.
- Freud levele Kosztolányinéhoz.
<http://www.hunbook.hu/index.php?op=news&id=147>

3. BABITS MIHÁLY:

Kötelező olvasmányok:

- Babits Mihály: *Jónás könyve, Jónás imája*.
- Nemes Nagy Ágnes: *A hegyi költő*.
<http://dia.jadox.pim.hu/jetspeed/displayXhtml?offset=1&origOffset=-1&docId=211&secId=19516&qdcId=3&libraryId=-1&filter=Nemes+Nagy+%C3%81gnes&limit=1000&pageSet=1>.

4. MAKKAI SÁNDOR

Kötelező olvasmányok:

- Makkai Sándor: *Magyar fa sorsa. A vádlott Ady költészete*.
<http://mek.oszk.hu/10900/10918/10918.htm>.
- Makkai Sándor: *Harc a szobor ellen*. <http://mek.oszk.hu/06700/06703/06703.pdf>.
- Tóth Zoltán: *Magyar fa sorsa. Makkai Sándor zsenielmélete*.
<http://www.forrasfolyoirat.hu/9909/toth.html>.

5. JÓZSEF ATTILA

Kötelező olvasmányok

- József Attila: *Medáliák, Magány, Eszmélet, Külvárosi éj, Téli éjszaka*.
- József Attila: *Szabad-ötletek jegyzéke*. Atlantisz, Bp. 1997.
- N. Horváth Béla: Kihez írta József Attila a *Szabad-ötleteket*?
<http://www.forrasfolyoirat.hu/0504/horvath.html>.
- Németh Andor: *József Attila*. Kolozsvár, Polis Könyvkiadó, 2005.

6. DSIDA JENŐ

Kötelező olvasmányok:

- Dsida Jenő, *Leselkedő magány, Nagycsütörtök, Angyalok citeráján* című kötetei.
- Láng Gusztáv, *Dsida Jenő költészete*. Bukarest/Kolozsvár, Kriterion, 2000, 43-197.
- Borbély András, *Halálesemény, khóra, szív*, <http://ujnautilus.info/halalesemeny-khóra-szív/>

7. SZABÓ LŐRINC

Kötelező olvasmányok:

- Szabó Lőrinc: *Te meg a világ, Különbéke, Harc az ünnepért* című kötetei.

Kötelező szakirodalom:

- Rába György: Szabó Lőrinc.
http://dia.pool.pim.hu/xhtml/raba_gyorgy/Raba_Gyorgy-Szabo_Lorinc.xhtml.

8. KARÁCSONY BENŐ

Kötelező olvasmányok:

- Karácsony Benő: *Napos oldal*.
- Uő: *A megnyugvás ösvényein*.
- Tót H. Zsolt: Széttaposott ösvény.
<http://mek.oszk.hu/01300/01382/01382.htm>

9. MÓRICZ ZSIGMOND

Kötelező olvasmányok:

- Móricz Zsigmond: *Babits Mihállyal a Garda-tón*.
- Uő: *Úri muri*.
- Szilágyi Zsófia: *Móricz Zsigmond*. Kalligram, Pozsony 2013.

10. FÜST MILÁN

Kötelező olvasmányok:

- Füst Milán: *A Völgyben*.
- Karinthy Füst-paródiája. = Karinthy Frigyes: *Így írtok ti*.

11-12. SZERB ANTAL

Kötelező olvasmányok:

- Szerb Antal: *A világirodalom története*.

13. HAMVAS BÉLA

Kötelező olvasmányok:

- Hamvas Béla: *Arlequin*.
- Jan Kott: *Kortársunk Shakespeare*.

<p>III. ÍGÉRETEK ÉS KÖVETELMÉNYEK</p> <ul style="list-style-type: none"> • A magyar írókat folyamatosan világirodalmi helyük és kapcsolataik szerint is elemezzük, Kundera szavával a nagy kontextusban: Krúdyt az <i>Ezeregyéjszakával</i> és Mozart <i>Don Giovanni</i> című operájával, Kosztolányit Mauriac-kal, Babitsot Dantével stb. - Az órai megbeszélésekben való aktív és konstruktív részvétel. - Félév végén egy min. 5 oldalas műelemzés beadása a szemináriumokon megbeszélt szerzők valamelyikének szabadon választott művéről (vers, novella, elbeszélés vagy regény). - Két hiányzás megengedett. - 		
<p>Könyvészet:</p> <p>Az egyes témák kapcsán a szemináriumvezető által megadott szakirodalom</p>		

9. A szakmai testületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy összhangban áll a 20. századi magyar irodalom oktatásának középiskolás tanterveivel, valamint a szakterületen frissen megjelent kézikönyvek anyagával.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	megértés, az ismeretek alkalmazása	Írásbeli vizsga	50%
10.5 Szeminárium / Labor	az ismeretek alkalmazása	Szemináriumi dolgozat a választható témajegyzék alapján	50%
10.6 Minimális követelmények			
<ul style="list-style-type: none"> • 1. Részvétel a szemináriumok minimum 70%-án • 2. az előadásokon, valamint szemináriumokon tárgyalt művek, valamint a kötelező bibliográfiai tételek ismerete, saját olvasat kialakítása, a művek irodalomtörténeti távlatban való elhelyezése. • 3. Minimum 5-ös osztályzat megszerzése az írásbeli vizsga, illetve a szemináriumi dolgozat elkészítésekor 			
Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar	Semnătura titularului de curs practic

2020. 04. 14.			
---------------	---	--	--

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

17.04.2020

**Data avizării
la Decanat**

**Semnătura Prodecanului
responsabil**

Ștampila facultății

28.04.2020

